

"HÄLSNING TILL FRAMTIDEN" EP. 5 SIXTEN 1957

Av

Mikaela Perier
& Mikael Drake

VERSION: 2019-09-26

1 HÄLSNING TILL FRAMTIDEN EP.5 SIXTEN 1957 FERIEBARN, HÄLSA

2 INTRO BERÄTTARRÖST

MINNET

Jag är Minnet. Jag är ett väsen, en kraft som funnits i urminnes tider. Vart hundra år utser jag ett barn - till att bli min Skaffare.

Skaffarens uppgift är att resa och samla in (istället för hämta hem) barns minnen och historier - innan de glöms bort! Vår tids skaffare heter Fabella och är 12 år.

Just nu befinner vi oss tillsammans i Minnesarkivet. Ett arkiv där barns minnen lagras i Minnesjuveler för framtiden - så att vi kan lära av deras historia. Det här är deras "Hälsning till framtiden".

3 MINNESARKIVET

Fabella och Minnet samtalar i Minnesarkivet.

MINNET

Ja, Skaffare Fabella... Du lyckades genomföra ännu ett uppdrag. Du träffade Sixten i Sala 1957.

FABELLA

Ja, det var ju helt galet. Sixten är ju min Farfar. Han är typ 70 år idag. Men när jag träffade honom så var han han ung. Ja, i min ålder.

MINNET

Ja, men hur kändes det att träffa din farfar när han var barn?

FABELLA

Det var sjukt spännande. Ibland är det svårt att fatta att gamla människor också har varit barn en gång.

(CONTINUED)

MINNET

Hur var han då tyckte du?

FABELLA

Han var liksom som en vanlig
12-åring. Rätt blyg. Och han var
inte så bra på fotboll som han
brukar skryta om. Eller trixa med
trasan som han kallade det...

MINNET

Nä, det är mycket du inte vet om
din Farfar tänker jag. Så är du
redo att höra hela hans hälsning
till framtiden?

FABELLA

Yes, absolut! CLåt mig sätta in
farfars Minnesjuvel i makinen.
Sådär.

MINNET

Bra. Vill du trycka på
startknappen?

FABELLA

Sjäklart! Nu kör vi!

Hon trycker på knappen. MAGISKA LJUD OCH TONER FRÅN EN
SVUNNEN TID.

MUSIK BÖRJAR.

4

SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN

Ja heter Sixten. Ja är 12 år å född
i Stockholm.

Tänkte börja med å berätta lite om
min familj. Ja, det är jag å min
tre år äldre brorsa. Åssa mina
föräldrar förstås.

Vi bor i en lägenhet på två rum å
kök på Södermalm i Stockholm.
Farsan är bagare å går upp 4 varje
morrn.

Båda mina föräldrar har alltid
jobbat väldigt mycke.

Så jag å min brorsa har fått klara
oss själva för det mesta.

(MORE)

(CONTINUED)

SIXTEN (cont'd)

Vad kan man säga om brorsan? Jo...
att han är en jäkla retsticka. Han
retas jämt.

Morsan har allti försökt å få oss å
bli sams.

Så för ett år sen... så tog hon ett
snack med mej.

5 SPELAD SCEN I SIXTENS HEM

MORSAN

Pappa och jag har bestämt att du å
Hasse ska till Barnens ö på kollo.

SIXTEN

Vad kul! Men jag vill inte hänga
med brorsan. Jag vill va själv på
ett eget kollo.

MORSAN

Jag tänker att det här är ett bra
tillfälle för er att åka iväg och
göra nåt roligt... tillsammans.

SIXTEN

Men...

MORSAN

Inga men... Åker ni, så åker ni
tillsammans. Så är det bara!

6 MINNESARKIVET

FABELLA

Förlåt att jag stoppar lite... Men
vill bara berätta att jag också har
varit på Kollo. Det var askul.

MINNET

På 50-talet så var det ofta barn
som bodde i städer som åkte på
kollo ute på landet på somrarna när
föräldrarna jobbade.

FABELLA

Så är det väl idag också?

MINNET

Ja visst. Fast i dag åker man på kollo mest för att det är kul. Men vid den här tiden ville man att stadsbarnen skulle få frisk luft och äta upp sig ordentligt. Ofta gjorde man hälsoundersökningar på barnen innan dom åkte iväg för att se skillnaden när dom kom hem.

FABELLA

Haha På riktigt? Nä, så är det ju inte riktigt nu.

7 FORTS. SIXTENS HÅLSNING

SIXTEN

Vi lira mycket fotboll på kollo. Åsså bada vi såklart. Svårast vare å dyka från bryggan. Nä, de va inte min grej. Jag tyckte det var riktigt läskigt. Brorsan märkte att jag va skraj såklart. Å börja reta mej inför dom andra.

8 SPELAD SCEN VID BRYGGA

HASSE

Kom igen nurå fegis! Dyk!

SIXTEN

Nä har ingen lust just nu.

HASSE

Hahahaha du kan ju inte dyka. Säg som det e!

SIXTEN

Kan jag visst det!

HASSE

Göre då!

SIXTEN

Har ingen lust bara!

SIXTEN

Du e rädd för vatten! Haha Badkruka!

SIXTEN

Sluta, annars ringer jag hem till morsan och berättar hur du håller på.

SIXTEN

Morsan? haha... hon är ju på jobbet, hon är ju aldrig hemma. Så det blir ju ingenting med DET din lilla skvallerbytta...

9

SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN

Det var ändå rätt skönt å va på kollo. Att va på lande... Å komma bort från Stockholm ett tag. När sommarlovet var slut - kändes det rätt tråkigt å va hemma igen. Som tur va finns det ju bio. Jag å borsan älskar att gå på bio. Helst ska det va barnförbjudna filmer. Ja, vi är ju för unga för det. För ingen av oss är ju femton... men vi känner några äldre killar. Så vi brukar låna deras åldersintyg. Å då äre ju inga problem å komma in. Ja, man får inte va dum! Tänkte berätta om en film vi såg... Ja, den förändra mitt liv faktiskt. Den hette "Vänd dom inte ryggen". Det va den häftigast film ja nånsin sett! Det bästa med filmen va musiken. Det va första gången jag hörde "Rock n roll"...

Vi hör Bill Haleys "Rock Around the Clock"
Bill Haley, ja sångaren
alltså... spela en låt som heter
"Rock Around the Clock".

Jag älskade allt me filmen... ja inte bara musiken... men också dom snygga kläderna. Dom häftiga frisyreerna. Åsså DANSEN! Så häftigt asså!! Dom dansa nåt som kallas Bugg- de va riktigt häftigt! När ja snegla på borsan... som satt i biostolen breve mej. Så satt

(MORE)

(CONTINUED)

SIXTEN (cont'd)

han å sov! Hur va de möjligt? Han
sov! haha
Jag ville ju liksom ställa mig
upp... å bara dansa i biografen...
haha

10 MINNESARKIVET

FABELLA

Farfar verkade ju älska den där
filmen!

MINNET

Ja, han stötte på det som vi idag
kallar ungdomskultur.

FABELLA

Ungdomskultur? Vad är det?

MINNET

Det var först vid den här tiden som
det började göras filmer, musik och
kläder som bara var till för
ungdomar. Tidigare hade det inte
funnits. Det här var verkligen
nånting nytt.

FABELLA

Nu för tiden finns det ju så himla
mycket för oss.

MINNET

Ja då kan du ju förstå att det
här var nånting som ungdomarna då
riktigt hungrade efter.

FABELLA

Nu lyssnar vi vidare!

11 SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN

Senare när jag kom hem - dansa ja
bugg framför spegeln hela kvällen.
Ja hade ju ingen å öva dansstegen
me... så jag tog min gamla
nallebjörn som danspartner.
Ja, hade brorsan sett mig dansa där
med min nallebjörn... ja, då hade
han retat ihjäl mej... haha.. helt

(MORE)

(CONTINUED)

SIXTEN (cont'd)

klart!

En da hörde jag en annan artist på radion. Elvis Presley. Han sjöng en låt som heter "Blue Sway Shoes".

Den va så bra!

Så jag sprang raka vägen till skivbutikerna å köpte skivan!

Problemet va bara att vi inte hade nån grammofonspelare hemma hos oss.

Ibland kunde jag ta med skivan till nån polare som hade en grammofon.

Men ja önska att ja hade en egen såklart.

Tillslut fick vi en grammofon hemma hos oss i alla fall... Det va i

våras när brorsan konfirmera sej.

Han gjorde det bara för presenterna sa han.

Å jag vet att han mest av allt ville ha en moppe i present.

12 SPELAD SCEN KONFIRMATIONSMOTTAGNING

Ljud av vuxna människors kaffedrickning och småprat på konfirmationsmottagning.

FARSAN

Kom hit. Nu är du ju stora grabben. Nu haru vari dukti å lärt dig allt om Jesus och Gud... Jag vet att du länge önskat dej en MOPPE...

MORSAN

Men som du förstår... det har pappa och jag inte råd med tyvärr.

FARSAN

Istället kom vi på en annan sak. Du gillar ju musik å de e ju väldigt musikalisk. Så varsågod!

Ljud av presentöppning och sedan talande besviken tystnad från Hasse.

HASSE(BESVIKEN)

Ööööh En grammofon? Vad... fint!
Tack.

13 SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN

Det var en sån där liten
 resegrammofon. En sån som man kan
 ta med sig överallt.
 Alltså precis en sån som JAG önskat
 mej mest av allt i hela världen.
 Men brorsan vart ju jättebesviken.
 Han fick ju ingen moppe.

14 SPELAD SCEN I HEMMET

Vi hör sorl från gästerna.

HASSE (LITE TYST OCH FÖRLÄGET TILL
 SIXTEN)

Så töntigt med en grammofon. Nu har
 jag pluggat bibeln helt i onödan!

SIXTEN

Men jag kan ta grammofonen.

HASSE

Det kan du glömma din tönt! Den är
 min! Du får inte ens låna den. Du
 skulle bara ha sönder den.
 Förresten du kan väl inget om
 musik?

15 SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN

Men så fort jag va ensam hemma
 spelade ja min Elvis-skiva på hans
 grammofon... i smyg.
 Aa... nu tänkte ja berätta lite om
 min sommar som feriebarn!
 Det var farsan å morsan som
 berättade att ja skulle bo hos en
 familj - som hade en bonngård i
 Sala.
 Dom tyckte brorsan va stor nog å
 klara sig själv hemma i stan.
 Det tyckte jag va jätteskönt.
 Äntligen skulle jag få va ledig å
 slippa brorsan en hel sommar!
 Fast så mycket ledigt blev det ju
 inte på landet
 Jag fick hjälpa till me allt
 möjligt arbete på gården. Å att

(MORE)

(CONTINUED)

SIXTEN (cont'd)
 arbeta på en gård va ju nåt helt
 nytt för mej.
 En snubbe i min ålder som heter
 Bengt märkte att ja inte var van
 att va på landet... så han försökte
 lura mej hela tiden.
 En gång tog han mej till svinstian.
 Ja, alltså där grisarna bor.

16 SPELAD SCEN I SVINSTIAN

BENGT
 Gå in där så blir det jättekul.

SIXTEN
 Näää, jag vill inte.

BENGT
 Jo, kom igen nu. Var inte feg.

Ljud av grind som stängs. Sixten skriker som en stucken
 gris.

SIXTEN
 Oaaaaaiiiiiiiiiääääääää! Släpp ut
 mig! Släpp ut mig!

BENGT
 Hahahahahahahahahahaha! Akta så
 inte grisen äter upp dej!

SIXTEN
 Nej! Nej! Nej! Jag vill inte dö!
 Släpp ut mig! BENGT!!!

17 SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN
 Jag fick panik! Tills jag upptäckte
 att... det fanns inga grisar där.
 Jag blev livrädd helt i onödan. Ja
 kände mej totalt bortgjord!
 Men alla v inte dumma mot mej. En
 person gilla ja speciellt.
 Det va Gunilla. Hon va Familjen
 Granlunds dotter. Å hon va lika
 gammal som mej.
 Å ja va kär i henne. I hemlighet.

18 MINNESARKIVET

FABELLA

Vänta! Måste pausa lite! Det här är ju så sjukt. Gunilla som farfar pratar om här.... är alltså min farmor. Jag träffade henne också när jag reste tillbaka i tiden.

MINNET

Ja därför blev ju den här tidsresan extra speciell för dig.

FABELLA

Ja, det kan man lugnt säga! haha.

19 SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN

Gunilla va bra på allt sånt som jag inte va bra på!
 Som å fiska... å simma... ja, å ta hand om djuren på gården.
 Åsså va hon modig å orädd. Å bäst av allt... hon va snäll!
 Det va bara ett problem.
 Bengt va också kär i henne.
 Jag tror de va därför han va så dum mot mej.
 Jag var rädd att Gunilla tyckte jag var värdelös. Å att hon kanske va kär i Bengt?
 Men en dag tog ja mod till mej... å bjöd upp Gunilla till dans.
 Ja tog Gunillas hand å vi buggade till "Rock'n Roll".
 Det va första gången nånsin som jag vågat dansa med nån.
 Gunilla blev nog lite chockad å impad på samma gång.

20 SPELAD SCEN I LADUGÅRDEN

ANNIKA

Vad bra du är på att dansa Sixten!

SIXTEN

Nä, jag vet inte? Tycker du?

(CONTINUED)

ANNIKA

Jo, du är ju jättebra. Kan inte du
lära mig några nya steg.

SIXTEN

Vill du det?

ANNIKA

Ja... det vill jag gärna!

21 SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN

Aldrig hade nån sagt att jag var
bra på nåt.
Å nu fick jag höra det från
Gunilla. Den finaste tjejen i
världen.

22 MINNESARKIVET

FABELLA

Här måste jag stoppa igen. Vill
bara säga att jag är såååå glad att
farmor och farfar hittade
varandra!!!

MINNET

Ja, men hade dom inte gjort det så
hade ju inte du funnits Fabella!

FABELLA

Ja, vad konstigt! Då hade historien
sett annorlunda ut. Det vill jag
inte ens tänka på... Vi lyssnar
vidare!

23 SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN

Den här gången vare inte tråkigt å
komma hem till stan igen.
Jag kände mej som en ny människa.
Jag hade liksom vuxit på flera
sätt.
Å nåt som va lite konstig var...
att jag faktiskt hade saknat
brorsan.
Å jag tror att han hade saknat mej
också...

24 SPELAD PÅ GÅRDEN HEMMA I STOCKHOLM

HASSE

Tja!

SIXTEN

Tja!

HASSE

Läget?

SIXTEN

Jo, okej.

HASSE

Hur haru haft det på lande?

SIXTEN

Jo schysst. Du´rå, i stan?

HASSE

Jo´rå. Lite långtråkigt. Utan dig.
Ska vi lira boll?

SIXTEN

Nä. Känner inte fört.

HASSE

Okej då. Vad säger du om bio då?

SIXTEN

Jo, det vore skoj.

25 SIXTENS HÄLSNING

SIXTEN

Nu skriver ja å Gunilla vykort till
varann - varje vecka!
Å nästa lördag kommer hon hit till
Stockholm å hälsar på.
Då ska vi gå på kondis å dela på en
läsk me varsitt sugrör.
Sen ska vi dansa bugg till "Rock´n
Roll" hemma hos mej.
För nu har jag fått låna brorsans
resegrammofon.
Ja, det var min hälsning till
framtiden.
Jag heter alltså Sixten å året är
1957.

FABELLA

Vad fint att Farmor och Farfar gjorde grejer ihop som båda tyckte om. Men vad hände sen?

MINNET

När din farfar var 16 år började han jobba på ett försäkringsbolag och där jobbade han tills han gick i pension. Din farmor blev idrottslärare och på fritiden tränade hon ett flicklag i fotboll.

Och så gick din farfar och farmor på dans och buggade till rock'n roll varenda helg.

Ja och så fick dom ju en son. Och så småningom ett barnbarn. Och det var du Fabella!

FABELLA

Allt hänger ihop!

MINNET

Allt hänger ihop! Och tack vare dig Fabella så är din farfars minne sparade här i Minnesarkivet.

FABELLA

Vi glömmer aldrig farfar Sixten!

SLUT

BERÄTTARE

Du har hört "Hälsning till framtiden". En serie som bygger på barns verkliga berättelser från förr.

Bli en Skaffare du med som Fabella. Gå in på urskola.se/halsningtillframtiden för mer information.

I rollerna hörde ni: Viva Östervall Lyngbrant, Mia Benson, Hugo Gummesson, Andrej Jekic, Annika Olsson, Figge Norling, Maya Sahlén

(CONTINUED)

Ljudtekniker Ingela Håkansson.

Manus, produktion och regi Mikael
Drake och Mikaela Perier.

Faktakoll och research Karin Adler
och Ulla Karin Warberg på Nordiska
Muséet.

Ansvarig utgivare:

Det här var ett program från UR.